

Thuiszitterspact 2.0 gemeente Groningen: evaluatie 2de jaar

Binden en verbinden: onderwijs-jeugdhulp met perspectief voor alle jeugd

Aan: bestuurlijk OOGO (regio centraal)
 Van: stuurgroep Thuiszitterspact 2.0
 Datum: 9 februari 2023 (versie 0.8)
 Bijlagen: 2 (achter de evaluatie)

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
Evaluatie van de activiteiten in het tweede jaar	3
A. Schoolaanwezigheid & preventie thuiszittende jeugdigen.....	4
B. Verbinding onderwijs-jeugdhulp	12
COMMUNICATIE	19
FINANCIËN.....	19

INLEIDING

In de gemeente Groningen wordt sinds 2018 gewerkt met een Thuiszitterspact. Het eerste Pact tot de zomer van 2020 richtte zich voornamelijk op preventie van verzuim en thuiszitten. In 2021 is het Pact uitgebreid, waarbij naast preventie van verzuim (in de nieuwe term ‘schoolaanwezigheid’) een tweede belangrijke pijler is toegevoegd: de verbinding onderwijs-jeugdhulp.

In het Thuiszitterspact 2.0 werken negen partners aan een gezamenlijke aanpak op die twee pijlers: de samenwerkingsverbanden PO en VO in de stad Groningen, de MBO-instellingen, de gemeente Groningen, Leerplicht/RMC, WIJ Groningen en de GGD Groningen. Het nieuwe Pact kent een looptijd van 2021 t/m 2024. Jaarlijks stellen we vanuit de stuurgroep Thuiszitterspact 2.0 een evaluatieve stand van zaken op. De evaluatie van het eerste jaar vindt u o.a. [hier](#). De hier voorliggende evaluatie gaat dieper in op de stand van zaken na het tweede jaar.

We kunnen vaststellen dat de problematiek van verzuimende en thuiszittende kinderen en jongeren, ondanks de landelijke impulsen en de regionale inspanningen, weerbarstig blijft. Het is niet voor niets dat we hier vanuit de gemeente Groningen en WIJ extra inzet op plegen dit schooljaar (waarover later meer).

Ook op de verbinding onderwijs-jeugdhulp boeken we maar moeizaam vooruitgang, al zijn er ook successen. Het Pact heeft daarbij het tij ook niet mee. Al eerder is geconstateerd dat corona een behoorlijke wissel heeft getrokken op het welbevinden van kinderen en jongeren. Verschillende (landelijke) onderzoeken schetsen een somber beeld van het welzijn van de jeugd van dit moment. Ook stellen we vast dat scholen rapporteren over veelsoortige problematiek, o.a.: verslaving, dysfunctionele gezinnen, criminaliteit, ondermijning van gezag en het ontbreken van een gezonde groepsdynamiek.

Daarnaast zien de landelijke bewegingen, zoals de afbouw in de JeugdzorgPlus. Deze wordt veroorzaakt door afnemende maatschappelijke, wetenschappelijke (inhoudelijke) en politieke acceptatie van deze vormen van grootschalige hulpverlening (zowel qua locatie als qua groeps grootte) in gedwongen kader. Een andere landelijke beweging is ‘leerrecht’ of ontwikkelrecht’ waarbij ouders van leerlingen vanuit MKD’s en KDC’s (met kinderen die voorheen veelal een vrijstelling kregen) aan de poort van het basisonderwijs kloppen. Dat opgeteld bij de volle vso voorzieningen cluster 4 (Diamantcollege, Erasmus (RENN4) en Portalis) én het lerarentekort maakt dat het fundament in het onderwijs op dit moment een wankel is.

Ook zien we nog altijd een sterke focus op de jongere zelf als probleemeigenaar, terwijl regelmatig de context of het systeem mede bepalend is. Zo kunnen er problemen zijn met de ouders (fysieke of mentale problematiek), problemen in het systeem van school, onvoldoende kwaliteit van de docent en/of de ondersteuning of issues in de context (schulden, verslaving). Sterker, onderzoek van de Kennisrotonde (G. Vasilaras, 2019) laat zien dat de redenen voor uitval onder leerlingen in het voortgezet onderwijs en het MBO voor bijna de helft zijn toe te schrijven aan de school. Het betreft dan het schoolklimaat, de ondersteuningsstructuur en de onderwijskwaliteit. Geestelijke en fysieke gezondheidsproblemen bij leerlingen nemen een kwart (25%) van de uitvaloorzaken voor hun rekening. Andere oorzaken hebben te maken met de omgeving van de leerling en het onderwijssysteem. Heel vaak is het probleem ook niet ééndimensionaal, maar spelen er problemen op twee of meer vlakken.

In het tweede jaar zien we opnieuw dat er gaande het traject, naast de 25 verbetermaatregelen in het vastgestelde Pact, verschillende nieuwe thema’s aan de orde zijn die aandacht en energie van de stuurgroep van het Thuiszitterspact 2.0 vragen. Soms omdat dat ze actueel en urgent zijn, soms omdat er nieuwe wet- en regelgeving op ons afkomt. Hierdoor wordt het in sommige gevallen lastiger om de geplande activiteiten in de periode van de looptijd van het Pact een goede plek te geven. Deze nieuwe thema’s zijn ook verweven in deze evaluatie van het 2de jaar van het Pact.

Ondertekening van het Thuiszitterspact 2.0 in het Forum Groningen (juni 2021)

EVALUATIE VAN DE ACTIVITEITEN IN HET TWEDE JAAR

Zoals aangegeven, kent het Pact twee belangrijke pijlers: schoolaanwezigheid/preventie thuiszittende kinderen en jongeren én de verbinding onderwijs-jeugdhulp. Schoolaanwezigheid is daarbij de meer positieve connotatie van thuiszitters, deze beweging is landelijk gaande. Hieronder gaan we puntsgewijs in op de stand van zaken op de beide terreinen.

Dit doen we aan de hand van het werkdocument van het Thuiszitterspact 2.0. Hierin staan alle geplande acties en activiteiten benoemd, waarbij elke activiteit/actie is gekoppeld aan een lid (of leden) van de stuurgroep van het Pact. Aan het slot van elke pijler benoemen we ook die activiteiten die wel geïnitieerd zijn in het afgelopen jaar, maar destijds in 2020 nog geen deel uitmaakten van het activiteitenplan.

A. SCHOOLAANWEZIGHEID & PREVENTIE THUISZITTENDE JEUGDIGEN

1. *Het organiseren van doorzettingsmacht binnen de eigen onderwijskolom (PO-VO-MBO)*

PO: het expertteam PO is inmiddels ingericht. Dit team is nog zoekende naar haar rol. Maar dit team gaat uiteindelijk de doorzettingsmacht op zich nemen. In het team is onderwijs, samenwerkingsverband en jeugdhulp vertegenwoordigd.

VO: voor het VO is dit geregeld via een model van opschaling wat uiteindelijk uitkomt bij de commissie Moeilijk Plaatsbare Leerlingen (MPL). In dit overleg wordt in principe alles opgepakt en afgehecht. Uiteindelijk heeft de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband VO het mandaat van de schoolbesturen VO om een doorbraak te forceren. De doorbraak houdt in dat een schoolbestuur de zorgplicht krijgt waar de leerling het best passende onderwijs kan volgen. De 1ste voorkeur van de ouders/verzorgers en de leerling is daarbij het leidende principe.

MBO: Het MBO kent geen wettelijke opdracht om doorzettingsmacht te organiseren. Knelpunten bij instroom in het MBO worden in eerste instantie opgepakt door een MBO medewerkers per MBO instelling met de taak: stagnatiemeldpunt instroom. De doorstroombegeleiders VO-MBO die worden ingezet vanuit de regionale middelen VSV zijn, naast leerplicht/RMC, ook nauw betrokken bij de instroom in het MBO. Bij knelpunten instroom MBO kan worden opgeschaald binnen de staf of lijn van de MBO instelling.

2. *Het verder doorontwikkelen van de aanpak van vrijstellingen (onder 5a) en de betrokkenheid van onderwijs (PO & VO)*

PO: dit is nog een punt van nadere aandacht tussen SWV PO en de afdeling Leerplicht. De kindteams kunnen hier een rol in spelen. We hebben de vrijstellingen van schooljaar 2021-2022 geanalyseerd en brengen met de partners, zoals bijvoorbeeld Cosis, in beeld wat er gebeurt, door wie en hoe, bij kinderen die nog nooit naar school zijn geweest voordat ze een vrijstelling krijgen.

VO: dit is coördinerend belegd bij de werkgroep verdiepend verzuim waar Leerplicht, WIJ en samenwerkingsverband VO samenwerken. Praktisch gezien doet de afdeling Leerplicht een aanvraag via het webformulier 'professionals' in Indigo, zodat AVG-proof een advies vanuit het onderwijs over de vrijstelling gevraagd kan worden. De leden van het Expertise- & Consultatieteam van het samenwerkingsverband VO buigen zich hierover in hun wekelijkse casuïstiekoverleg. Zowel voor PO als VO zijn er sinds afgelopen jaar ook extra middelen in het kader van absoluut verzuim en vrijstellingen onder 5a (project Wel in Ontwikkeling). Hier komen we separaat in deze evaluatie op terug.

Voor een overzicht van de cijfers van de werkgroep verdiepend verzuim in historisch perspectief verwijzen we naar [bijlage 1](#). Hier vindt u tevens de meest recente analyse (2022) van de vrijstellingen in PO, VO en MBO.

MBO: Vrijstellingen komen sporadisch voor bij het MBO. Bij de vier MBO instellingen gaat het dan om gemiddeld tien vrijstellingen, verspreid over alle locaties/gemeenten. MBO wil wel graag aansluiten bij de werkwijze PO/VO.

Lastig punt is dat landelijke en regionale data op het terrein van verzuim versnipperd is en niet altijd uitgaan van eenduidige definities. Onderzoek van De Weerd (2022) laat zien op welk niveau verzuimgegevens wel/niet beschikbaar zijn.

	Geen inschrijving op school		Ingeschreven op school		
	Geen vrijstelling	Vrijstelling	Ongeoorloofd verzuim	Geoorloofd verzuim	Aanwezigheid
School	NB	NB	BI	BI	BI
Gemeente	BI	BI	BI	NB	NB
DUO	BI	BI	BI	NB	NB
Ministerie OCW	BA	BA	BA	NB	NB

BA = Beschikbaar op geaggregeerd niveau, BI = Beschikbaar op Individueel niveau, NB = Niet beschikbaar

Beschikbaarheid van verzuimgegevens (M. de Weerd, 2022)

Een beknopte reflectie op de cijfers in bijlage 1 laat zien dat er 2 leerlingen met absoluut verzuim zijn. Daarnaast is er slechts 1 nieuwe vrijstelling, conform het ingezette beleid binnen de werkgroep verdiepend verzuim van SWV VO Groningen Stad, waar ook leerplicht deel van uitmaakt, om in principe geen vrijstellingen meer af te geven.

Het aantal ziekgemelde leerlingen is gedaald van 88 (december 2021) naar 51 (december 2022). Dat is positief. Het aantal van 88 was destijds hoog en heeft begin 2022 geleid tot de brandbrief naar de wethouder van de gemeente Groningen vanuit SWV VO Groningen Stad. Hier is de extra inzet van 2 fte VO WIJ uit voortgekomen. Tot slot is het goed te melden dat we ook deze periode (tussen 15 september en 15 december 2022) er weer voor 14 leerlingen in geslaagd zijn om de schoolgang te herstellen (zie voor alle cijfers bijlage 1).

3. Nader onderzoek naar effectieve aanpakken van thuiszitters via het International Network for School Attendance (INSA, <https://www.insa.network/netherlands>) en deelnemen aan het landelijk kennisteam schoolaanwezigheid

De voorzitter van de stuurgroep is lid van het internationale netwerk INSA en is aangesloten op de resultaten van actueel onderzoek naar schoolaanwezigheid en preventie van thuiszitten. Daarnaast neemt de voorzitter deel aan de leergemeenschap schoolaanwezigheid en de leergemeenschap onderwijs-jeugdhulp van het Steunpunt Passend Onderwijs. De beleidsmedewerker van de gemeente Groningen is ook betrokken bij deze laatste leergemeenschap. Samen met leerplichtambtenaren en medewerkers van het OPDC wordt er tevens deelgenomen aan het landelijke kennisteam schoolaanwezigheid.

Vanuit dit landelijke kennisteam en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) is het onderzoek naar 'Weten Wat Werkt' geïnitieerd, waarbij er 'good practice' is opgehaald bij 21 bestaande interventies voor thuiszitters in Nederland (waaronder het OPDC van SWV VO Groningen Stad). Het onderzoeksteam bracht de standpunten en ervaringen samen van 76 professionals die interventies voor schoolweigeren uitvoeren en 86 ouders en 39 jongeren die deelnamen aan een interventie. Deze informatie is gebruikt om een routekaart te ontwikkelen voor interventies op het gebied van schoolweigeren. De routekaart bevat 14 wegwijzers die essentiële voorwaarden voor een effectieve interventie bij schoolweigeren beschrijven.

In de regio wordt vanuit het Pact actief meegewerkt aan de kennis- en leerateliers 'Samenhang in preventie en hulpverlening' van C4Youth. C4Youth is vanaf 2010 een Academische Werkplaats Jeugd in de provincie Groningen. Het atelier richt zich op vroegsignalering en -behandeling van dreigende problemen bij jongeren met een focus op beschermende factoren in een samenhangende aanpak ('0 schooluitval') met drie pijlers: versterken van preventie, betere toegang tot (jeugd)hulp voor kinderen/ouders én afstemming tussen onderwijs & jeugdhulp vooral voor kwetsbare kinderen. In deze aanpak wordt kennis en expertise vanuit onderzoek, wetenschap, praktijk, jongeren en ouders gecombineerd. De verbinding met C4Youth wordt steeds hechter: vanuit het Pact nemen we ook deel aan de stuurgroep van C4Youth en C4Youth is vanaf 2023 lid van de stuurgroep van het Thuiszitterspact 2.0. Op deze manier willen we tegemoetkomen aan de aanbeveling van Berenschot om het cliëntperspectief, de jeugdhulpaanbieder en kennisinstituten te verbinden aan de stuurgroep. Al deze perspectieven zijn verbonden aan C4Youth.

Internationaal is er vanuit het Pact deelgenomen aan de INSA (International Network of School Attendance) conferentie van 5 t/m 7 oktober 2022 in Egmond aan Zee. Ook het OPDC van SWV VO Groningen Stad was met drie personen vertegenwoordigd.

In totaal waren er 300 deelnemers uit 17 verschillende landen. De kracht van de conferentie zat in de diversiteit van nationaliteiten én de diversiteit aan betrokkenen: zowel wetenschappers als beleidsmakers als mensen uit de praktijk. Als key note speakers waren o.a. uitgenodigd: Marc Dullaert (Kids Rights), prof. Gil Keppens, Chris Kearney, Carolyn Gentle en Glenn Melvin. Daarnaast waren verschillende Nederlandse organisaties aanwezig als Ingrado, de PO- & VO-raad, en de jongerenorganisaties als JongPIT en de adviesraad Eigenwijsheid. Er was veel aandacht voor internationaal vergelijkend onderzoek, waarbij duidelijk werd dat werkelijk vergelijken lastig is vanwege de vele verschillende definities en manieren om te tellen. Zo had Finland voorheen 67 verschillende categorieën voor verzuim. Wereldwijd sluit slechts 60% van de jongeren het VO succesvol af.

De concrete opbrengsten in de vorm van een verslag is gedeeld met de stuurgroep van het Pact. Zonder volledig te willen zijn hierbij enkele zaken uit dit verslag:

- Aandachtspunt om focus in de eerste maand van school te leggen: verzuim in de eerste maand levert een 7x grotere kans op verzuim in de rest van het jaar.
- De inbreng van jongeren zelf: werkelijk aandachtig luisteren, gezien worden zijn kernwoorden. Wordt de stem van de jongere gehoord? Aanrader is de film over het schoolsysteem 'My journey for education': <https://www.youtube.com/watch?v=MmAffUjdwOU>. Deze film heeft de publieksprijs voor beste onderwijsdocumentaire gewonnen.
- JongPIT heeft de lessenreeks 'Klassenboei' ontwikkeld t.b.v. begrip van thuiszittende jongeren. Is te vinden op de site van Jongpit. Hoe kunnen klasgenoten helpen bij terugkeer van een thuiszitter?
 - Organiseer samen reizen naar school
 - Inzet van een buddy systeem
 - Elke week een kaart sturen aan de thuiszittende jongere met de dingen die op school gebeuren
 - Inzet digitalisering (o.a. VR)
- Adviesraad Eigenwijsheid verzoekt om de term thuiszitter niet meer te gebruiken. Dit is stigmatiserend en focust alleen op de jongere, terwijl er ook altijd een rol is voor school, gezin en omgeving/context.

*“Je kan het vergelijken met paardenbloemen en orchideeën.
De meesten van ons zijn paardenbloemen, die groeien altijd en overal.
Er zijn ook orchideeën, deze vragen om een heel precieze context wat betreft vocht,
licht en grond. En als een bloem niet goed groeit/bloeit,
veranderen we de context (vocht, licht, aarde) en niet de bloem”
(Bert Wienen)*

4. Acties om ervaringsdeskundigen beter te betrekken (ouders, (ex-)thuiszittende leerlingen/jongeren) via o.a. interviews met (ex-)thuiszittende jongeren

Deze acties om ervaringsdeskundigen te betrekken, voeren we gedurende de gehele projectperiode uit. Daar hebben we in het 1ste jaar ook reeds aandacht aan besteed. In het afgelopen jaar is dit in de stuurgroep opnieuw besproken. Dit heeft o.a. geresulteerd in de organisatie van een spiegelgesprek met uitgevallen jongeren, dit in samenwerking met C4Youth.

Tevens heeft de stuurgroep de afspraak gemaakt om actief casuïstiek op te halen en mee te nemen naar de stuurgroep om zodoende de afspraken van het Thuiszitterspact te blijven toetsen aan de praktijk. Zie voor meer info over het spiegelgesprek met jongeren en de resultaten [bijlage 2](#).

5. *Vervolg van het pilotproject Jouw Ingebrachte Mentor (JIM) bij situaties van (dreigend) thuiszitten*

Na de pilot JIM zijn in twee rondes JIM trainingen uitgevoerd. Bij VO WIJ en School als Wijk is nagenoeg iedereen getraind. Ook voor het voortgezet onderwijs VO is een voorlichtingssessie over de werkwijze van JIM georganiseerd. De voorlichting bij de GGD en Leerplicht vraagt nog steeds aandacht, die zijn niet van de grond gekomen. Het inzetten van een JIM is inmiddels onderdeel van de reguliere werkwijze. Er is niet onderzocht of dit leidt tot verminderd thuiszitten. Wel voelen jongeren zich door hun JIM goed ondersteund.

6. *Het blijven benutten van het potentieel van 'online' afstandsonderwijs voor die doelgroep thuiszitters die hier baat bij heeft*

Hier zijn afgelopen jaar in PO en VO geen concrete acties op uitgevoerd. In de praktijk wordt wel gebruik gemaakt van lesgeven op afstand voor die leerlingen die daar baat bij hebben. Ook in het MBO wordt het ingezet binnen maatwerktrajecten ter voorkomen van volledig thuiszitten. We volgen als stuurgroep de landelijke ontwikkelingen, zoals het rapport van de onderwijsinspectie op dit thema en de informatieve website www.lesopafstand.nl. Scholen ervaren wel dat hybride vormen van onderwijs, waarbij één of enkele leerlingen thuis onderwijs online volgen en er tegelijk aan een groep op school lesgegeven wordt, zeer belastend voor de docent is. Ook privacykwesties spelen hier nadrukkelijk een rol, bijv. ouders die thuis meekijken met lessen.

7. *Beter benutten mogelijkheden van de Variawet (Maatwerk PO-VO)*

PO: op een IB-netwerk PO van het SWV PO zijn de Variawet en de mogelijkheden van deze wet om leerlingen tijdelijk minder naar school te laten gaan uitgelegd. Er wordt nog geëvalueerd worden hoeveel scholen deze wet inzetten om thuiszitten te voorkomen.

VO: in het VO wordt de Variawet als tamelijk bureaucratisch ervaren. Belemmerende factoren in de wet hebben we op allerlei plekken landelijk geadresseerd: bij Gedragswerk, bij Marc Dullaert en bij het Ministerie van OCW en bij VWS. Zoals vorig jaar reeds gemeld heeft deze druk vanuit verschillende sectoren en organisaties ertoe geleid dat de Variawet recent door de Onderwijsinspectie is aangepast. Het is nu niet meer nodig om 6-8 weken te wachten op een reactie van de inspectie, maar er kan door het onderwijs direct gehandeld worden. Leerplicht gemeente Groningen, WIJ en het samenwerkingsverband VO hebben vorig jaar afgesproken dat we handelen in de geest van de Variawet. Dat principe is nog steeds leidend.

*De inrichting van het onderwijs in Nederland kent zijn beperkingen.
Voor de meeste leerlingen, de driehoekjes, vierkantjes en rondjes werkt het prima.
Maar het sterretje past niet...*

8. *Inventarisatie van het aantal thuiszitters in het PO en VO met problematiek gerelateerd aan hoogbegaafdheid*

Er zijn gesprekken geweest tussen de gemeente, PO en VO, samen met de coördinerend kartrekker 'hoogbegaafdheid' voor de samenwerkingsverbanden PO en VO. Doel is om de HB-leerlingen in de overstap eerder/beter in beeld te hebben en een heldere doorgaande lijn te creëren. Vorig jaar is reeds een inventarisatie van de aantallen aan de orde geweest.

PO: de projectleider HB van het SWV PO heeft samen met de projectgroep waarin alle besturen vertegenwoordigd zijn een plan van aanpak opgesteld om dit jaar en volgend jaar de expertise op HB te vergroten. Er hebben veel scholingen plaatsgevonden op het terrein van HB en een aantal scholen hebben een teamtraining gevolgd. Er is een expertteam ingericht met HB-specialisten die scholen en expertisecentra op afroep ondersteunen bij HB vragen. De projectleider gaat ook samen met de coördinator van het deelverband in gesprek met de PA's in de gemeente over het curriculum op HB gebied.

PO & VO: vanuit de HB-kartrekkersgroep VO stad Groningen en de projectgroep HB van het samenwerkingsverband PO is een werkgroep gevormd die de overdracht van PO naar VO van hoogbegaafde leerlingen in de stad Groningen en Haren heeft onderzocht. De werkgroep heeft met behulp van een enquête het VO (via de aandachtsfunctionarissen hoogbegaafdheid VO) en het PO bevestigd.

Vervolgens is in de werkgroep naar een aantal stappen in het proces gekeken en zijn aanpassingen gemaakt op de bestaande lijst m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling vanuit het schooleigen volgsysteem (LVS). Het gaat om beperkte aanpassingen, om het werkbaar houden, maar met maximaal effect op aandacht voor hoogbegaafdheid bij de overdracht. De werkgroep heeft aanbevelingen gedaan en documenten aangedragen om de overdracht voor hoogbegaafde leerlingen beter te laten verlopen. Dit wordt de komende periode verder besproken met de consultants PO-VO en de werkgroep PO-VO in de provincie Groningen. Communicatie richting de scholen volgt op een later moment.

9. Traject Doorstart OPDC VO

Dit traject maakt geen onderdeel uit van het oorspronkelijke Pact, maar is wel relevant gezien de doelstellingen. We hebben hier in de evaluatie het 1ste jaar ook reeds aandacht aan besteed. Doorstart is, naast Rebound en het Thuiszittertraject (TTVO), een nieuw traject binnen het OPDC VO, onderdeel van SWV VO Groningen Stad. Het is één van de trajecten die vanuit het onderwijs ingezet kan worden bij thuiszittende leerlingen. Leerlingen in dit traject zijn door hun complexe (doorgaans psychische/psychiatrische) problematiek niet in staat een schoolgebouw te bezoeken. Ze staan soms ingeschreven bij een school, maar soms ook niet. Het betreft bijv. ook jongeren met een perspectief dagbesteding of arbeid, die wel leerplichtig zijn, niet naar school gaan en/of ook niet (meer) ingeschreven staan.

Het doel van Doorstart is om thuiszittende leerlingen van 12-18 jaar waar dat kan terug te leiden naar onderwijs en het onderwijsperspectief te monitoren. Maar ook in die situaties waarin zorg leidend is, regie en invloed vanuit het onderwijs op het onderwijsperspectief te behouden. Bij de start ging het om acht leerlingen en waren er twee parttime 'outreaching' docenten aangesteld, plus extra formatie voor een orthopedagoog. Inmiddels werken er vier 'outreaching' docenten en zijn in het eerste jaar 47 leerlingen begeleid. Van deze 47 jongeren zijn 7 leerlingen teruggeleid naar (vormen van) onderwijs met schoolgang en 2 jongeren zijn doorgeleid naar volledige zorg. De overige jongeren worden doorgaand begeleid/gemonitord in 2022-2023. Bij de start van schooljaar 2022-2023 werden 45 jongeren via Doorstart begeleid. Met het inzetten van Doorstart willen we thuiszitten verminderen en absoluut verzuim en het afgeven van vrijstellingen voorkomen. Aan het einde van schooljaar 2022-2023 willen we de balans opmaken en bekijken of - en zo ja hoe - we verder gaan met Doorstart in het voortgezet onderwijs.

10. Projectopdracht van Expertise- & Consultatieteam m.b.t. de verbinding VSO-VO

Ook deze projectopdracht in het voortgezet onderwijs is gestart na het ondertekenen van het Pact, maar relevant in het licht van thuiszitters. De opdracht kent een tweeledig karakter: het zoveel als mogelijk behouden van leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs en het schakelen - waar dat kan - van leerlingen vanuit PrO en VSO richting regulier. Met als doel de best passende plek voor een leerling. Hierbij is destijds reeds de nieuwe koers van OCW richting inclusiever onderwijs betrokken. Vanuit het swv willen we een impuls geven aan de nauwere samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs. We willen symbiose en de terugstroom naar het regulier onderwijs stimuleren, we willen zicht krijgen op de aantallen en de succesfactoren én actief ondersteunen door procesbegeleiding op individuele casuïstiek. De doelstelling is gericht op de leerling meer kansen tot succes te bieden door deel te (blijven) nemen aan het regulier onderwijs. Inmiddels is dit geen project meer, maar een vast onderdeel van de caseload van twee ECT-ers binnen SWV VO Groningen Stad. Zij voeren op dit moment 16 verschillende interventies uit in

afstemming met de betrokken scholen. Aan het einde van dit schooljaar 2022-2023 willen we ook een kwantitatieve evaluatie opleveren.

11. Ontwikkeling/inrichting van kleinschalige onderwijsvoorzieningen/maatwerk in havo/vwo

Ook dit aspect is geen activiteit in het oorspronkelijke Pact, maar relevant in het kader van de thuiszittersaanpak. Vorig jaar hebben we hier reeds aandacht aan besteed. Toen is aangegeven dat SWV VO Groningen Stad voor deze interventie €700.000 beschikbaar had gesteld aan de schoolbesturen om kleinschalige onderwijsvormen/maatwerk in de havo/vwo-scholen te implementeren. Het afgelopen jaar is hier €350.000 aan toegevoegd en is het traject verlengd. We denken bij kleinschalige onderwijsvormen/maatwerk o.a. aan: het beschikbaar stellen van ruimte (kleine groepen), aanpassingen in het programma en vormen van extra ondersteuning en begeleiding (bijv. executieve vaardigheden). Met de inzet van kleinschalige onderwijsvormen/maatwerk voorkomen we mogelijke doorverwijzing naar het speciaal onderwijs of schooluitval. Met de betrokken havo/vwo-scholen organiseren we kennisdelingsbijeenkomsten gedurende het jaar, waarbij ook de kartrekkersgroep hoogbegaafdheid betrokken is om vanuit het HB-perspectief mee te denken. De Rijksuniversiteit Groningen is ook betrokken en doet wetenschappelijk onderzoek naar dit traject. Eind maart 2023 zal de RUG de resultaten presenteren. In de volgende evaluatie zullen we verslag doen van deze resultaten.

"You can love a child all you wish, but you must not make him dependent. You owe it to the child to let him function as an independent being, and you must begin training him from the very beginning to do this. If a child gains the impression that his parents have nothing to do but to be at his beck and call, he gains a false idea of love".

(Alfred Adler, INSA conferentie oktober 2022)

12. Inzet Bounce op VO-scholen

In het kader van de NPO-middelen van de gemeente Groningen is gekozen voor de inzet van Bounce op de VO-scholen. Bounce is een bewezen effectieve weerbaarheidstraining bedoeld voor jongeren tussen de 12 - 18 jaar. Het is een actieve en psycho - fysieke training waarbij jongeren hun veerkracht versterken. Tevens heeft het een positief effect op de groepsdynamiek. Zowel het vergroten van veerkracht en weerbaarheid als de positieve uitwerking op de groepsdynamica in de klas, zijn belangrijk in deze post-corona periode.

Alle VO scholen in gemeente Groningen zijn benaderd om gebruik te maken van de Bounce training. Scholen kunnen zelf bepalen hoe ze deze training willen inzetten en voor welke klassen zij deze training willen afnemen. Hieronder is de inzet van Bounce op de VO-scholen in de gemeente Groningen, inclusief het aantal deelnemende groepen, inzichtelijk gemaakt:

Naam school	Start training	Aantal groepen
De Bolster	Januari 2022	5
Simon van Hasselt	April 2022	3
Wessel Gansfort College	April 2022	8
Montessori Lyceum	April 2022	1

Bounce, periode januari tot juli 2022

Naam school	Start training	Aanvraag aantal groepen
Wessel Gansfort College	September 2022	20
CSG Selion	September 2022	21
Harens Lyceum	2022/2023	4
Diamantcollege	2022/2023	
Montessori vaklyceum	2022/2023	2
Erasmusschool	2022/2023	1
Montessori Lyceum	2022/2023	2
De Bolster	2022/2023	1
Werkman Kluiverboom	2022/2023	4
Maartenscollege	2022/2023	

Bounce, periode september t/m december 2022

Om aan de grote vraag tegemoet te komen, is aan de scholen aangeboden om ook docenten te trainen. In de stad hebben in totaal 9 medewerkers hiervan gebruik gemaakt (3 medewerkers Montessori Lyceum, 3 vanuit Maartenscollege en 3 van Parcivalcollege). Om verschillende redenen werd in de praktijk duidelijk dat het geven van de trainingen zich niet goed verhoudt tot het reguliere VO WIJ werk. Ook kregen scholen in de praktijk de planning voor de Bounce trainingen maar moeilijk rond. Tot slot zien we dat er soms te veel onveiligheid in de groepen is, waardoor de Bounce training niet het geëigende middel is. Er wordt op dit moment nagedacht over de verdere borging van Bounce. Daarnaast zijn er voor het voorjaar nieuwe trainingen gepland voor: CSG Wessel Gansfort, Simon van Hasselt, Praedinius gymnasium, VSO Portalis en het Montessori Lyceum. Daarnaast gaat de Erasmusschool de training op maat het hele jaar door in kleine subgroepen uitvoeren.

13. Extra inzet VO WIJ in schooljaar 2022-2023

In de coronatijd is het aantal thuiszitters van de VO scholen in de stad Groningen fors toegenomen. Ongeveer de helft van deze jongeren komt uit de gemeente Groningen. Er zijn voor VO WIJ extra NPO middelen beschikbaar gesteld om medewerkers in te zetten voor de 'nieuwe' categorie thuiszittende jongeren. De focus ligt hier op leerlingen die woonachtig zijn in de gemeente Groningen, zodat ook de leerplicht van de gemeente Groningen ten volle betrokken kan worden. Er wordt ingezet op preventie, licht curatieve inzet en normaliseren. Ook wordt er vanuit deze actie gewerkt aan methodiekontwikkeling, om een duurzame investering te realiseren. De medewerkers werken voor alle scholen, aanvullend op de reguliere inzet van VO WIJ. Deze medewerkers werken samen met Doorstart aanvullend op de reguliere werkwijze van doorstart, om ondersteuning te bieden in de thuissituatie aan de jongere en zijn/haar ouders. Daarnaast werken ze preventief met de scholen (AOJ teams) om thuiszitters te voorkomen. Voor dit meer preventieve deel gaat het om jongeren die net niet meer of bijna niet meer naar school gaan. Door actief samen met de scholen en de leerplicht snel, outreachend en laagdrempelig in te zetten op deze jongeren en (waar nodig) zijn/haar ouders, wordt er geprobeerd de jongere terug te leiden naar onderwijs. Er zijn tot het einde van het kalenderjaar 16 aanvragen gedaan voor extra inzet bij (dreigende) thuiszitters. Van deze 16 trajecten zijn er twee trajecten afgesloten, de overige 14 casussen zijn nog actief. Voor de geïnteresseerde lezer is de volledige tussenevaluatie van de extra inzet VO WIJ beschikbaar.

14. Stand van zaken 'Wel in Ontwikkeling'

Deze subsidie is in 2022 beschikbaar gekomen en aangevraagd door de beide samenwerkingsverbanden PO en VO. Het betreft extra middelen voor absoluut verzuimers en leerlingen met een vrijstelling onder 5a. Het SWV PO heeft subsidie aangevraagd voor de uitwerking in de deelverbanden West en Noord. T.a.v. 'Samen naar School' loopt een initiatief in de stad

Groningen bij basisschool De Pit. Dit staat nog in de kinderschoenen en betreft 5 leerlingen. Voor VO wordt de subsidie verbonden aan de doorontwikkeling van het Doorstart traject binnen het OPDC, samen met Leerplicht en VO WIJ. Vanuit Gedragswerk en Ingrado worden ook werkateliers in de regio georganiseerd, waarbij de samenwerkingsverbanden PO & VO, het OPDC en leerplicht betrokken zijn. Doel van de inzet is dat er voor vijf leerlingen (absoluut verzuim of vrijstelling 5a) een nadere analyse beschikbaar komt en er een nieuw perspectief voor de leerling gevonden wordt. Voor de geïnteresseerde lezer zijn de inhoudelijke aanvragen vanuit de samenwerkingsverbanden PO en VO opvraagbaar. Voor het VO is inmiddels een opdracht voor een tijdelijke werkgroep met OPDC, Leerplicht, SWV/ECT en VO WIJ uitgewerkt.

15. Wijzigen naam Pact

Als stuurgroep willen we toe naar een nieuwe naam voor het Pact die beide pijlers verbindt en uitgaat van een positieve insteek. De naam Thuiszitterspact heeft een negatieve connotatie: het zegt iets over wat we juist niet willen. Tevens is er maar één pijler in de naam vertegenwoordigd. We hebben als stuurgroep in één van onze nieuwsbrieven een prijsvraag uitgeschreven voor een naam die beter de lading dekt. Tevens hebben de stuurgroepleden input geleverd. Daar de naam 'Thuiszitterspact 2.0' reeds ingeburgerd is, hebben we gekozen voor een ondertitel in de vorm van een kernachtige slogan: 'Thuiszitterspact 2.0. Binden en verbinden: onderwijs-jeugdhulp met perspectief voor alle jeugd.'

Deze toevoeging maakt inmiddels onderdeel uit van alle schriftelijke uitingen van de stuurgroep: agenda's, verslagen, nieuwsbrieven en deze evaluatie.

Zoals in de inleiding reeds aangegeven is de verbinding onderwijs-jeugdhulp, ondanks alle inspanningen, een weerbarstig thema waar we slechts moeizaam vooruitgang boeken. Dit is niet specifiek voor onze regio, ook landelijk zijn er aardig wat signalen dat de afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp een lastige is. Het rapport 'Zorg in Onderwijstijd' (Oberon, november 2022), wat nader ingaat op het onderzoek naar collectivering, laat dit ook zien. Zonder volledig te willen zijn, halen we enkele factoren aan die de beoogde verbinding tussen onderwijs-zorg en collectieve financiering van zorg in onderwijstijd in de weg staan:

- De individueel gefinancierde zorg, met haar kortlopende indicaties en beschikkingen, staat haaks op de behoefte van kwetsbare (v)so-leerlingen en hun ouders aan een vertrouwde omgeving met een stabiele personele bezetting en vaste gezichten en belemmert de betrokken partijen om daar samen invulling aan te geven.
- Ouders moeten complexe administratieve aanvraagprocedures doorlopen en moeten daarbij tegen hun wil steeds benadrukken wat hun kind allemaal niet kan. Ze worden daarbij regelmatig van het kastje naar de muur gestuurd. Ouders en scholen (en zorgaanbieders) zijn tot elkaar veroordeeld rondom onderhandelingen over de inzet van budgetten. Scholen hebben in hun veelal grote regionale voedingsgebied te maken met een veelheid aan gemeenten, samenwerkingsverbanden en andere stakeholders, die allen hun eigen regels en administratieve eisen hanteren en naar elkaar kunnen blijven wijzen als het gaat om financiering.
- Lokaal beleid blokkeert regionale samenwerking. Soms bekostigt de vestigingsgemeente een collectieve aanpak op een school die in de praktijk vaak ook leerlingen uit andere gemeenten ten goede komt zonder dat die daar aan bijdragen. Het komt ook voor dat de collectieve gefinancierde zorg op een school alleen beschikbaar is voor leerlingen uit de vestigingsgemeente terwijl voor de overige leerlingen nog steeds individuele bekostigde zorg geregeld moet worden. Nu kan elke gemeente (en elk zorgkantoor/zorgverzekeraar) zelf de afweging maken of ze mee willen werken aan een collectieve aanpak. Die vrijblijvendheid zorgt ervoor dat er in de ene regio stappen worden gezet richting collectieve financiering, terwijl andere regio's (vaak zonder actieve kartrekkers) achterblijven of vastlopen. Dat maakt dat leerlingen met vergelijkbare problematiek op die ene school in die ene regio met een collectieve aanpak beter af zijn dan op een andere school in een andere regio waar dat niet lukt.
- Vrijwel alle initiatieven richten zich op de inzet van jeugdhulp; Wlz en Zvw zijn nog nauwelijks in beeld. Daarbij gaat het veelal om beschikkingsvrije bekostiging van jeugdhulpverleners voor (groepen van) leerlingen op één of enkele (v)soscholen in een regio.
- Financiële druk belemmert innovatie. De stijgende zorgvraag en de krappe budgetten van gemeenten maken dat zij zich genoodzaakt zien om de uitgaven voor jeugdhulp onder controle te krijgen. Dat staat op gespannen voet met het aangaan van beschikkingsvrije oplossingen. Dezelfde druk geldt voor samenwerkingsverbanden ten aanzien van de landelijk groeiende deelname aan speciaal onderwijs in relatie tot de afgifte en hoogte van toelaatbaarheidsverklaringen.
- Gebrek aan continuïteit. Het streven naar lange termijn oplossingen wordt belemmerd door de tijdelijkheid van pilots en experimenten, de incidenteel beschikbare budgetten en personeelsverloop en tekorten.
- Scholen doen noodgedwongen veel zelf. Door het uitblijven van externe financiering gaan scholen op zoek naar mogelijkheden om de meest noodzakelijke zorg zelf te kunnen bieden. Ze laten hun leerlingen niet snel in de kou staan. Voor de buitenwereld lijkt het daardoor of het (soms) wel lukt en is de urgentie om zorg (anders) te financieren minder prominent.

Het rapport formuleert ook aandachtspunten t.a.v. de verbetering van de verbinding onderwijs-jeugdhulp. Deze aanbevelingen wil de stuurgroep Thuiszitterspact 2.0 meenemen in het vervolg van dit thema in onze regio.

1. *Aanvraag experiment onderwijs-zorgarrangementen PO & VO*

Zowel het SWV PO als SWV VO Stad hebben voor 15 december 2022 een aanvraag gedaan in het kader van de experimenteerregeling onderwijs-zorgarrangementen. Met dit experiment kan er meer flexibel gehandeld worden en kan knellende wet- en regelgeving opzij worden geschoven (onderwijstijd, locatie e.d.).

Het PO heeft een aanvraag gedaan voor de Gaffel/Talentklass en het VO voor Doorstart (OPDC) tezamen met Horizon begeleiding. Bij beide aanvragen is ook de gemeente Groningen betrokken als partner. De aanvragen zijn eind 2022 langs het college van B&W gemeente Groningen geleid, ondertekend door alle betrokken partijen en ingediend bij DUO/Ministerie van OCW. Uiteindelijk worden landelijk 80 aanvragen gehonoreerd. Op moment van schrijven van deze evaluatie is er nog geen toekenning bekend. Voor de geïnteresseerde lezer zijn de inhoudelijke aanvragen vanuit SWV PO en VO op aanvraag beschikbaar.

Ontregeling is altijd het resultaat van complexe interacties met de buitenwereld.

Door die ontregeling een stoornis te noemen, individualiseer je het probleem.

Je maakt één persoon tot probleemeigenaar, terwijl die persoon ontredder en ontregeld is in de context waarin hij leeft.

Als we een inclusieve samenleving willen, zouden we niet-begrijpen moeten kunnen verdragen, en erkennen dat kwetsbaarheid en onzekerheid onlosmakelijk onderdeel uitmaken van wie we zijn”

(Floortje Scheepers)

Basisonderwijs

1. *Continuering van de vaste contactpersonen WIJ-team en JGZ op het basisonderwijs en de voorschoolse voorzieningen + nader onderzoek of inzet vaste contactpersoon WIJ-team en JGZ passende ondersteuningsvorm is voor sbo-scholen.*

In de gemeente draait op dit moment een WIJ team voor het speciaal onderwijs. Daarnaast is er sinds oktober 2022 een pilot ingericht in gebied Zuid, waarin een apart aangestelde WIJ medewerker alle scholen ondersteund en aansluit bij de kindteams PO. Het rapport ‘evaluatie kindteams 2022’ is nagenoeg gereed en wordt in de eerstvolgende stuurgroep geagendeerd.

2. *Collectivering van jeugdhulp in het speciaal primair onderwijs*

De afgelopen twee jaar hebben we ons in de samenwerking tussen zorg-onderwijs gericht op het collectiveren van jeugdhulp in het speciaal primair onderwijs. Er is op drie verschillende scholen en twee onderwijs-zorg initiatieven collectieve jeugdhulp ingeregeld. Uitgevoerd door verschillende aanbieders, voor verschillende tarieven en met een andere werkwijze. Daarnaast zijn er op dit moment nog meer scholen en zorg-onderwijs initiatieven waar analyse plaatsvindt naar het al dan niet kunnen realiseren van collectieve jeugdhulp. Om de kwaliteit, effectiviteit en doelrealisatie te kunnen stroomlijnen en borgen en alle initiatieven op elkaar te laten wordt 2023 gebruikt om deze tijdelijke experimenten te borgen, de stroomlijnen en te komen tot meer eenduidigheid. Daarbij houdt de projectleider zich nu bezig met samenvoeging van expertises in één werkwijze. Daarbij ligt een nauwe relatie met het implementatieplan Basis jeugdhulp in de WIJ om te onderzoeken welke onderdelen als basisjeugdhulp kunnen worden gedefinieerd en welke als onderwijszorgarrangement. Daarover moeten ook afspraken gemaakt worden met de gemeenten waar de leerlingen uit andere gemeenten afkomstig zijn (onderdeel van een provinciale meerjaren agenda onderwijs-jeugdhulp).

3. *Het inrichten en uitwerken van een zgn. ‘DOE team’ met daarin professionals uit zowel de jeugdzorg/WIJ-teams als het specialistisch onderwijs van het SWV PO met als opdracht een duurzame inrichting van een dekkend netwerk en aanbod voor leerlingen met een complexe onderwijs- en zorgvraag.*

Het DOE team is qua naamgeving het expertteam onderwijs-jeugdhulp geworden en is inmiddels ingericht (zie ook de paragraaf over doorzettingsmacht). In het expertteam zijn de gemeente, onderwijs, samenwerkingsverband en jeugdhulp vertegenwoordigd.

“We moeten het kind zo af en toe ook geven wat het niet nodig heeft.”

(Bert Wienen)

Voortgezet (speciaal) onderwijs (V(S)O)

1. Bestendinging en doorontwikkeling van de VO-WIJ-teams op alle v(s)o-scholen in de gemeente Groningen uitgevoerd door WIJ-Groningen en onderzoek provinciale financiering.

Zoals eerder aangegeven, kunnen we op basis van evaluaties in 2019 en 2021 (als onderdeel van de AOJ-teams) stellen dat VO WIJ goed functioneert op de scholen. Het onderwijs is tevreden over de inzet. Het grootste deel van het VO WIJ team wordt gefinancierd vanuit reguliere middelen WIJ Groningen. Daarnaast lopen er nog deelopdrachten van de WIJ, zoals vanuit de NPO middelen t.b.v. leerlingen die als gevolg van corona kortdurend thuiszitten, de inzet van de WIJ in het OPDC, Erasmus en Diamant college. Ten behoeve van het OPDC van SWV VO Groningen Stad en VSO Erasmus en Diamantcollege (RENN4) wordt extra inzet vanuit WIJ uitgevoerd. Het gaat om een inzet van 0,67 fte per locatie, oftewel een bedrag van € 69.560 (voor Diamantcollege, Erasmusschool, en het OPDC). Totaal gaat het voor het schooljaar 2021-2022 om € 208.680 euro. In de afgelopen jaren is er sprake geweest van 50% cofinanciering vanuit VSV-middelen. Tot 2023 is de financiering geregeld, het vervolg van deze opdrachten jeugdhulp-onderwijs worden meegenomen in het implementatieplan Basis Jeugdhulp in de WIJ met als doel te komen tot borging en structurele afspraken over de inzet. In dit implementatieplan worden de volgende stappen beschreven:

- Een verkenning samen met betrokken partners van de taak basisjeugdhulp inclusief de samenhang met de reguliere taken van WIJ voor het (speciaal) onderwijs;
- Afstemming tussen de ontwikkeling hiervan en het beleid op het gebied van passend onderwijs (januari 2023 - juni 2023);
- Een ontwikkelopdracht voor de ontwikkeling van het aanbod van WIJ Groningen richting het onderwijs;
- Gevolgd door pilots in het schooljaar 2023-2024 om te toetsen of aanvullend aanbod meerwaarde heeft.

Het jaar 2023 wordt gebruikt als voorbereiding. Eerder zijn rollen en taken van alle partners binnen het AOJ beschreven. Deze rollen en taken worden betrokken bij de genoemde ontwikkelopdracht.

2. Experimenteren met het collectiveren van jeugdhulp door substitutie van individuele jeugdhulptoewijzingen en het ontwikkelen van onderwijs-zorg-arrangementen met als uiteindelijke doel het ontwikkelen van een integrale aanpak onderwijs-jeugdhulp.

Het collectiveren van jeugdhulp is in 2021 vanuit de OOGO's als opdracht opgehaald, maar de aandacht is vanuit de provinciale werkgroep vooralsnog gericht geweest op het primair onderwijs met een focus op de Mytylschool 'Prins Johan Friso' en de Groninger Buitenschool. Dit heeft ertoe geleid dat duidelijk is dat voor het collectiveren van jeugdhulp ook besluitvorming vanuit het bestuurlijk overleg (DB PG&Z) jeugdhulp noodzakelijk. Dit met een duidelijke en meerjarige opdracht (ook voor inzet van capaciteit) en commitment van alle gemeenten.

Zoals eerder aangegeven, zijn er voor PO en VO wel twee experimenten vanuit de experimenteerregeling onderwijs-zorgarrangementen ingediend, experimenten die het mogelijk maken knelpunten vanuit de onderwijswetgeving aan te pakken. Voor het (V)SO zijn de bestaande subsidie afspraken met De Wingerd en de W.A. van Lieflandschool verlengd en is de pilot op de Simon van Hasselt in combinatie met Molendrift voor schooljaar 2022-2023 opgenomen in de gemeentelijke begroting. Ook voor deze onderdelen geldt dat we dit betrekken bij het onderdeel Basis jeugdhulp in de WIJ en specifiek het onderdeel onderwijs-jeugdhulp.

3. (Door)ontwikkeling van vormen van collectieve ondersteuning in het speciaal onderwijs cluster 3-scholen

Er is een ontwikkelopdracht specialistische jeugdhulp in het primair onderwijs in concept gereed. De uitwerking hiervan wordt gefaseerd ingevoerd. Ook het cluster 4 wordt hierbij betrokken. In januari 2023 wordt gestart met de Talentklassen.

Op de cluster 3-scholen zijn de bestaande subsidies verlengd met als doel deze op te nemen en te betrekken bij de ontwikkelopdracht zoals beschreven in het implementatieplan Basisjeugdhulp in de WIJ. De uitwerking specialistische jeugdhulp in het onderwijs zal worden geactualiseerd. De wens is deze een eigenstandige plek te geven in het Thuiszitterspact 2.0.

4. *Onderzoek naar onderwijs-zorgarrangementen in VO*

Dit punt maakt geen deel uit van de oorspronkelijke activiteiten in het Pact, maar is vanuit het samenwerkingsverband VO vorig schooljaar in beeld gebracht en wel relevant in het kader van onderwijs-jeugdhulp. In het regulier VO is vorig schooljaar onderzoek gestart naar leerlingen die wel (technisch) staan ingeschreven bij de scholen, (tijdelijk) geen onderwijs op de locatie krijgen maar elders onderwijs volgen (bijvoorbeeld bij: zorgboerderijen, REA college of Horizon begeleiding, etc.).

Met deze werkwijze lopen we in feite vooruit op de onderwijs-zorgarrangementen die vanuit de experimenteerregeling straks mogelijk worden. Vanuit het samenwerkingsverband/de school wordt voor deze leerlingen het onderwijsdeel bekostigd in het arrangement. Ook een deel van het VSV-budget van het VO wordt hiervoor aangewend. In totaal gaat het om ruim €65.000. Op dit moment maken 18 leerlingen gebruik van een dergelijk arrangement.

5. *Organiseren van een conferentie voor AOJ-teams op de VO scholen*

Dit staat in de planning voor november 2023. Het betreft een scholingsdag voor de AOJ-teams (aansluiting onderwijs-jeugdhulp) op de VO- en VSO-scholen met inspirerende key note speakers en diverse workshops voor mensen in het werkveld (onderwijs, leerplicht/RMC, WIJ, GGD en SWV VO). In december 2022 is gestart met de voorbereiding van deze grote conferentie (schatting aantal deelnemers: 150). Centraal staat: ontmoeting, inspiratie en leren van elkaar. De kosten van ca. €12.000 worden gedragen door SWV VO Groningen Stad. De vooraankondiging voor deze conferentie is inmiddels verstuurd.

MBO

1. *Bestendiging en doorontwikkeling van School als Wijk (SAW) op alle mbo-scholen in de provincie Groningen, in de gemeente Groningen uitgevoerd door WIJ-Groningen.*

Op alle MBO vestigingen in de provincie Groningen is School Als Wijk aanwezig. De Groninger gemeenten betalen jaarlijks hun berekende bijdrage. Met Noord- en Midden-Drenthe is nog volop overleg over hun bijdrage. De huidige planperiode loopt af in 2023. Er is gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe planperiode 2024-2028.

2. *Inrichting van een Expertise- en Consultatie Team MBO*

Centraal doel van het ECT MBO is het inregelen van (maatwerk)ondersteuning voor studenten. Ambitie is om bij elke (dreigende) thuiszitter altijd het ECT MBO te betrekken. Ook worden er verbindingen gelegd met ECT VO in de transitie.

Het ECT team MBO heeft een moeizame start gekend. Allereerst is het team begonnen bij de start van Corona 2020, daarnaast heeft er twee keer een personele wisseling plaatsgevonden. Dit schooljaar (2022-2023) zijn beide leden van het team naast individuele casuïstiek ook bezig met een campagne om hun rol steviger te verankeren in de netwerken. In de 3de nieuwsbrief van het Thuiszitterspact 2.0 (januari 2023) is een informatief item opgenomen over het ECT MBO.

Algemeen gemeente & onderwijs

1. *Er is een gezamenlijk model voor vroegsignalering (i.s.m. jeugdhulp, onderwijs, leerplicht/RMC, WIJ, JGZ) ontwikkeld waarin vroegsignalering van (complexe) problematiek en trauma en de opvolging wordt vormgegeven.*

Dit gezamenlijke model voor vroegsignalering is inmiddels gereed, conform richtlijn NJi (preventiematrix). In de stuurgroep wordt op dit moment nader bekeken hoe we per werksoort de preventiematrix gaan invullen.

2. *Evaluatie van eerder beschreven rollen en taken van de diverse partners in het Thuiszitterspact 2.0 Groningen*

De afspraken over rollen en taken van Leerplicht, WIJ en GGD met de onderwijssectoren PO, VO en MBO zijn in 2021 geëvalueerd. Daarbij zijn de bestaande afspraken opnieuw tegen het licht gehouden en zijn er verbeterpunten per onderwijstype vastgesteld.

Echter, gezien de wijziging van het *Basistakenpakket* naar *Basispakket Jeugdgezondheidszorg* is een deel van de GGD-taken ondergebracht in de Jeugdwet en losgekoppeld van de basistaken van de GGD. Dat betreft onder andere het zogenaamde “maatwerk” en de uitgebreide rol in verzuim op scholen. De GGD loopt er tegen aan dat de huidige taken van het basispakket (Jij en Je Gezondheid) nog niet op alle scholen is ingevoerd en dat de extra bekostiging van de inzet van de jeugdartsen op de scholen niet toereikend is. Dit wordt nader uitgewerkt en besproken vanuit de samenwerking onderwijs-GGD en gemeente. Voor het eind van het schooljaar 2022-2023 zullen daarvoor in gezamenlijkheid scenario's worden uitgewerkt.

3. *Start van een provinciale werkgroep met de GGD, gemeenten en de drie samenwerkingsverbanden PO en VO*

N.a.v. de provinciale evaluatie van 'Jij en je Gezondheid' is een provinciale werkgroep met de GGD, gemeenten en de drie samenwerkingsverbanden PO en VO ingesteld. Vanuit DB PG&Z is de opdracht gegeven om te komen tot een nadere invulling van de taken, de contactmomenten, preventie, verzuim en triage in de ondersteuningsstructuur. Tevens is het de bedoeling dat de werkgroep aanbevelingen t.a.v. de vervolginrichting van de wettelijke en facultatieve taken van de GGD in het onderwijs formuleert. Twee leden van de stuurgroep participeren in deze provinciale werkgroep.

Het traject kent een lange aanloop en vraagt nog steeds om een lange adem, mede vanwege het provinciale kader. Provinciaal zijn nu de wettelijke taken verhelderd en duidelijk. Tevens bereidt de werkgroep een voorstel voor dat een provinciale aanpak voorstaat. Hiervoor is provinciaal input opgehaald in oktober 2022 in de bijeenkomst 'Schitteren door aanwezigheid'. Hier waren gemeenten, leerplichtambtenaren, jeugdartsen GGD en een vertegenwoordiging vanuit de PO- en VO-scholen uit de provincie aanwezig. In de bijeenkomst hebben we 'good practice' opgehaald vanuit de regio Twente m.b.t. schoolaanwezigheid en vanuit Drenthe m.b.t. M@ZL. Vervolgens is de vraag uitgezet wat we met elkaar in de provincie Groningen nodig hebben als het gaat om de samenwerking van de scholen met leerplicht en de GGD. Belangrijk signaal was dat we met elkaar willen werken aan betere samenwerking tussen de Groninger gemeenten, met een meer eenduidige werkwijze, meer ketensamenwerking en meer gestructureerde aanpak qua verzuim en aanwezigheid. En daarmee ook meer uniformering van de rol van de GGD en de jeugdarts rondom verzuim. Dit vraagt echter een besluit van 10 gemeenten in het Dagelijks bestuur Publieke Gezondheid en zorg (DB PG&Z) en instemming en capaciteit van de GGD.

*“We kweken met elkaar tropische vissen,
die straks in de Noordzee moeten overleven.”*

Kerngroep gemeenten-onderwijs (provinciale aanpak)

Onder de vlag van de provinciale kerngroep gemeenten-onderwijs hangen op dit moment drie werkgroepen (zie hieronder). De kerngroep gemeenten-onderwijs vervult hierbij een coördinerende en stimulerende rol. Vanuit de kerngroep zijn er 'linking pins' in de verschillende werkgroepen. Twee leden van de stuurgroep Thuiszitterspact 2.0 maken als 'linking pin' deel uit van de kerngroep gemeenten-onderwijs.

1. *Het organiseren van doorzettingsmacht (doorbraakaanpak) van onderwijs (PO en VO) in de verbinding met de gemeente/jeugdhulp*

Het wordt een wettelijke plicht dat swv's doorzettingsmacht organiseren, zowel binnen de onderwijskolom als in de verbinding met jeugdhulp (gemeente). Binnen de onderwijskolom is dit

reeds geregeld, in de verbinding met jeugdhulp/gemeente nog niet op een eenduidige wijze. Uiteindelijk resultaat moet zijn dat er één gremium komt wat in de verbinding onderwijs-jeugdhulp een besluit kan forceren. De provinciale opdracht is reeds in 2021 bij de bestuurlijke OOGO's in de provincie Groningen opgehaald, waarbij we het afgelopen jaar voornamelijk hebben gewacht op landelijke kaders voor de doorbraakaanpak (vanuit de 25 verbetermaatregelen). Toen helder werd dat deze landelijke richtlijnen op zich laten wachten, is eind 2022 het initiatief genomen om alsnog een werkgroep te starten. Deze werkgroep heeft inmiddels een eerste inventarisatie gemaakt van wat er in de regio allemaal loopt aan initiatieven, zoals de Taskforce Jongeren, het JENN Expertisenetwerk en de Doorbraakmethode in de gemeente Groningen. In het PO zal het expertteam vooralsnog deze rol van doorbraakaanpak op zich nemen.

2. *Het opstellen van een privacyconvenant voor alle partners binnen het pact in de verbinding met jeugdhulp.*

Een werkgroep met deskundigen (Functionarissen Gegevensbescherming & Privacy Officers vanuit gemeenten en onderwijs) heeft ook het afgelopen jaar hard gewerkt aan de opdracht om te komen tot een provinciaal privacyconvenant (incl. de gemeente Noordenveld) o.b.v. het landelijke modelconvenant. Het privacyconvenant zelf was in april 2022 gereed, waarna het traject van vaststelling in de colleges van B&W in de provincie Groningen is ingezet. Dat traject is eind 2022 afgerond. In verschillende OOGO-regio's is het privacyconvenant ondertekend door de primaire partners (afhankelijk van het mandaat de burgemeester of de wethouder en de directeur-bestuurders van de samenwerkingsverbanden PO en VO) die in de regio van het OOGO werkzaam zijn. In de gemeente Groningen heeft de ondertekening op 17 november 2022 plaatsgevonden. In de gemeente Groningen hebben de partners GGD en WIJ zich middels ondertekening van de toetredingsverklaring aangesloten bij deze werkwijze.

Zoals eerder gememoreerd voorziet het privacyconvenant 'slechts' in de juridische borging van de gegevensdeling. Daarom heeft de werkgroep, alhoewel geen onderdeel van de opdracht, besloten om ook werk te maken van de instrumenten om implementatie verder vorm te geven. Voor het VO zijn hiertoe enkele acties uitgevoerd. Zo is richting de VO scholen op 22 november 2022 binnen het platform voor ondersteuningscoördinatoren aandacht besteed aan het privacyconvenant (het proces en de praktijk). Dit was met nadruk een eerste aanzet. Een vervolgactie is om het uitgewerkte casuoverleg in de AOJ-teams te bespreken. Deze actie wordt in de eerste helft van 2023 uitgezet. NB: als provinciale werkgroep privacyconvenant zijn we gevraagd om als 'good practice' een interview te geven over het privacyconvenant in de provincie Groningen. Dit interview is gepubliceerd via het Steunpunt Passend Onderwijs: https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/inspiratie/praktijkvoorbeeld-een-privacyconvenant-voor-hele-provincie-groningen/?utm_medium=email

De ondertekening van het privacyconvenant d.d. 17 november 2022 op het Stadhuis (wethouder Carine Bloemhoff & directeur-bestuurders van de swv's PO & VO, Roel Weener en Jan Houwing)

3. De aansluiting jeugdhulp-onderwijs in het speciaal onderwijs

Voor de uitvoering van de uitwerking van deze onderdelen en de opdracht collectieve jeugdhulp in het SBO/SO/VSO is in 2022 een projectleider aangesteld vanuit de Transformatieagenda jeugdhulp. In 2022 zijn daarbij de volgende resultaten opgeleverd:

- De werkgroep 'collectieve jeugdhulp in het onderwijs' is opgestart met daarin vertegenwoordigers namens de Groninger gemeenten en de samenwerkingsverbanden onder voorzitterschap van de projectleider.
- Een overzicht in Excel met alle inzet van jeugdhulp op de SBO/SO/VSO scholen in de Groninger gemeenten. De analyse daarvan heeft maar gedeeltelijk plaats gevonden.
- Een plan van aanpak voor de uitbreiding en financiering van de collectieve jeugdhulp op de Mytyschool 'Prins Johan Friso' en de Groninger Buitenschool.

Genoemd plan van aanpak bleek echter in het overleg tussen gemeenten onvoldoende draagvlak op te leveren. Oorzaak is mede het feit dat de opdracht van het collectivieren van jeugdhulp weliswaar vanuit de OOGO's is gegeven maar dat de bestuurlijke besluitvorming rondom Jeugdhulp en RIGG verloopt via de route Ambtelijk Overleg Jeugd (AOJ), het Strategisch Opdrachtgevers Overleg (SOO: de directeuren sociaal domein van alle Groninger gemeenten) en de wethouders jeugdhulp (via het Dagelijks Bestuur Publieke Gezondheidszorg). Deze route is bij het ophalen van de opdracht niet doorlopen. Het advies vanuit de werkgroep is - zoals beschreven in de eindrapportage van de Transformatie Agenda (2022) - te komen tot een provinciale gezamenlijke, meerjarige ontwikkelagenda onderwijs-jeugdhulp inclusief heldere besluitvormingsroutes (governance) tussen onderwijs en gemeenten.

4. concretisering van de Regiovisie voor de Jeugdhulp in Groningen

Tot slot zijn in 2022 de ontwikkelafels gestart in het kader van de concretisering van de Regiovisie voor de Jeugdhulp in Groningen (NvO Groninger gemeenten). Vanuit het Thuiszitterspact 2.0 hebben we met verschillende stuurgroepleden aan één of meer ontwikkelafels een bijdrage geleverd. In totaal betrof het zes ontwikkelafels die, onder leiding en coördinatie van Berenschot, drie keer bij elkaar gekomen zijn en hebben een advies geformuleerd over de volgende thema's: Preventie, Toegang, Afbakening en dekkend zorglandschap, Administratieve lasten, Aansluiting jeugdhulp - onderwijs en Data en Monitoring. Deze adviezen zijn aangeboden aan de regiegroep. De regiegroep heeft vervolgens een eindadvies geformuleerd richting de Adviescommissie Jeugdhulp (bestaande uit alle wethouders Jeugd van de Groninger gemeenten).

Uit de adviezen van de ontwikkelafels bleek dat het betrekken van het cliëntperspectief aan tafel zorgt voor een breder gesprek. Daarnaast is duidelijk geworden dat niet het 'wat' maar het 'hoe' aandacht vraagt in het vervolg. De knelpunten zijn goed in beeld, maar hoe brengen we daar verbetering in aan?

In het advies doet de regiegroep een voorstel om de ontwikkelafels in een vorm te continueren en een aanvullende opdracht te geven. Vanuit het Thuiszitterspact 2.0 is sterk aangedrongen om de bestaande (overleg)structuren hierbij in stand te houden en aan te vullen met dat wat nodig is (dit geldt in de provincie Groningen tevens voor de Ommelander werkagenda). Een concrete verbinding die we vanuit het Pact al gestalte hebben gegeven is die met C4Youth als organisatie, waar het cliëntperspectief (ouder/jongere), de jeugdhulpaanbieder en de kennisinstituten reeds in vertegenwoordigd zijn.

De Regiovisie heeft tevens een belangrijke verbinding met de landelijke Hervormingsagenda (zie hieronder). Inhoudelijk zoeken we aansluiting bij de propositie 'Een sterke basis door krachtige samenwerking: naar een sterke pedagogische basis voor kinderen en jongeren' (VNG, PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, BMK, sectorraad GO, netwerk LPO en sectorraad samenwerkingsverbanden VO). Door in te zetten op een sterke pedagogische basis kunnen vragen en problemen die bij opgroeien horen beter in het gewone leven worden opgepakt. De notitie stelt dat *'te lang lag de focus op de ontwikkeling van het individuele kind. In de economische ratrace en de prestatiesamenleving is het steeds het individu dat zich moet aanpassen om mee te kunnen doen. Dat heeft onder andere geleid tot een enorme druk op individuele, volgens het medisch model gerichte jeugdhulptrajecten.'*

Er wordt geïnvesteerd volgens drie lijnen:

1. Anders samenwerken

Anders samenwerken tussen jeugd- en onderwijsprofessionals betekent niet langer jongeren in een jeugdhulptraject 'apart' zetten, maar vanuit school en kinderopvang een inclusieve en preventieve aanpak voor alle kinderen ontwikkelen.

2. Anders organiseren

Anders organiseren betekent collectief gefinancierde, integrale basisvoorzieningen (school- én kinderopvang) waar ieder kind en iedere jongere kan meedoen aan sport, cultuur en andere activiteiten.

3. Anders opleiden

Anders opleiden betekent dat er meer aandacht moet komen voor breed opgeleide en omgevingsgerichte professionals, zodat ook in het onderwijs en kinderopvang de juiste professionals op de juiste plek beschikbaar zijn.

5. Hervormingsagenda Jeugd

Vanuit het Pact volgen we de landelijke ontwikkelingen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. In deze agenda staan maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te verlagen. Ondanks de toezegging van Staatssecretaris Van Ooijen (VWS) om 'alles op alles' te zetten om voor de kerst van 2022 met de VNG tot een akkoord te komen over de hervormingsagenda, is dit niet gelukt. De financiering van de jeugdzorg zijn hierbij een struikelblok. Vanaf januari 2023 wordt er verder gesproken over de inkoop en organisatie van specialistische jeugdzorg op regionaal en landelijk niveau.

COMMUNICATIE

Voor een goede communicatie over de ontwikkelingen binnen het Pact met bestuur, management en uitvoering van de verschillende deelnemende partners wordt er periodiek een nieuwsbrief uitgegeven (de meest recente nieuwsbrief is nr. 3, van januari 2023).

Daarnaast rapporteren alle partners in het Thuiszitterspact 2.0 over de ontwikkelingen en vorderingen middels communicatie-uitingen van de eigen organisatie (overleggen, mail, nieuwsbrieven, e.d.). De vastgestelde verslagen van de stuurgroep dienen sowieso als input voor de terugkoppeling naar de eigen organisatie.

Daarnaast is er de verbinding met de provinciale kerngroep gemeenten-onderwijs. In dit gremium worden de meer provinciale thema's opgepakt. Vanuit de gemeente Groningen en SWV VO Groningen Stad is er communicatief een 'linking pin' tussen de kerngroep gemeenten-onderwijs en de stuurgroep Thuiszitterspact 2.0.

FINANCIËN

Los van de financiering van de jeugdhulp en de financiering van de extra ondersteuning van leerlingen in het onderwijs (hier hebben we in het projectplan van 2021 aandacht aan besteed), worden er binnen het Thuiszitterspact 2.0 zelf ook kosten gemaakt.

De voornaamste kostenpost is het financieren van de rol van projectleider/voorzitter van de stuurgroep het Thuiszitterspact 2.0. Deze kosten worden gedragen door een bijdrage vanuit het VSV-budget en een bijdrage vanuit de gemeente Groningen. De kosten voor bijeenkomsten/sprekers worden in principe verdeeld over de verschillende partners van het Pact. In totaal is vanaf 2018 een bedrag van ruim €83.000 besteed, waarvan € 61.576,47 in het tijdvak van het nieuwe Pact 2.0 (vanaf de zomer van 2020). Het schema op de volgende pagina geeft een overzicht van de kosten tot nu toe (december 2022).

Kostenoverzicht Thuiszitterspact 2018-2024								
Nr.	Datum	Kosten	Bedrag €	Betaald door/uit	Totaal per organisatie			
1	11-feb	Andy Lloyd reis en verblijf	€ 892,00	SWV VO Groningen Stad	1	SWV VO Groningen Stad	€	7.058,31
2	11-feb	Andy Lloyd/CFC Het Kasteel	€ 993,43	Noorderpoort	2	Noorderpoort	€	993,43
3	24-sep	Vervolg Andy Lloyd Het Kasteel	€ 637,65	gemeente Groningen	3	gemeente Groningen	€	28.686,09
4	14-nov	Dag AOJ-teams Hanzeplaza	€ 5.791,31	SWV VO Groningen Stad	4	WIJ		
5	14-nov	cadeaubonnen sprekers AOJ dag	€ 375,00	SWV VO Groningen Stad	5	GGD	€	5.189,39
6	14-nov	presentjes sprekers AOJ dag	€ 320,00	gemeente Groningen	6	SWV PO regio centraal		
7	t/m juni 2020	inzet coördinator Pact (0,1)	€ 12.697,55	VSV-middelen	6	vanuit VSV-middelen	€	41.356,19
	Pact 2.0							
8	juli 20 t/m juli 21	inzet coördinator Pact (0,1)	€ 12.117,94	VSV-middelen			€	83.283,41
9	9-jun	Ondertekening Pact in Forum	€ 5.189,39	GGD				
10	augustus 20 t/m juli 21	inzet voorzitter Pact (0,1)	€ 11.187,74	gemeente Groningen				
11	aug-dec 21	inzet coördinator Pact (0,1)	€ 4.845,43	VSV-middelen				
12	aug-dec 21	inzet voorzitter Pact (0,1)	€ 4.845,43	gemeente Groningen				
13	jan-dec 2022	inzet coördinator Pact (0,1)	€ 11.695,27	VSV-middelen				
14	jan-dec 2022	inzet voorzitter Pact (0,1)	€ 11.695,27	gemeente Groningen				
15								
16								
17								
18								
Totaal			€ 83.283,41					

Kostenoverzicht Thuiszitterspact 2.0 van 2018 - 2024

Bijlage 1 - Meerjarenoverzicht verdiepend verzuim SWV VO Groningen Stad (t/m december 2022)

Meerjaren overzicht in kwartalen						----- nieuwe vrijstellingen								
vallend onder de definities thuiszitter, overzicht naar Inspectie, kwartaalmetingen	Aantal juni 2020	Aantal sep 2020*	Aantal dec 2020*	Aantal mrt 2021	Aantal juni 2021	Aantal sep 2021	Aantal dec 2021	Aantal mrt 2022	Aantal juni 2022		Aantal sept 2022	Aantal dec 2022	Gemiddelde metingen	
Absoluut verzuimer				26				24	5		5	2		
* Thuiszitter/langdurig relatief verzuimer	35	12	28	32	28	21	18	25	23		21	22	28	
(nieuwe) vrijstelling onder 5a*		33						33			8	1		
Totaal	35	45	28	58	28	21	18	82	28		34	25	34	
* Specificatie thuiszitter/langdurig relatief verzuimer	Aantal juni 2020	Aantal sep 2020*	Aantal dec 2020*	Aantal mrt 2021	Aantal juni 2021	Aantal sep 2021	Aantal dec 2021	Aantal mrt 2022	Aantal juni 2022		Aantal sept 2022	Aantal dec 2022	Gemiddelde metingen	
4 weken tot 3 maanden	0	1	13	5	5	0	5	5	4		4	7	7	
3 maanden tot 1 jaar	26	5	11	23	17	12	10	15	14		13	10	16	
langer dan 1 jaar	9	6	4	4	6	9	3	5	5		4	5	6	
Totaal	35	12	28	32	28	21	18	25	23		21	22	29	
Naast de leerlingen die vallen onder de definitie thuiszitter is er ook														
Ziekgemeld	Aantal juni 2020	Aantal sep 2020*	Aantal dec 2020*	Aantal mrt 2021	Aantal juni 2021	Aantal sep 2021	Aantal dec 2021	Aantal mrt 2022	Aantal juni 2022		Aantal sept 2022	Aantal dec 2022	Gemiddelde metingen	
4 weken tot 3 maanden	0	6	13	7	0	1	26	8	4		15	18	8	
3 maanden tot 1 jaar	24	7	23	42	49	11	46	61	52		22	24	29	
langer dan 1 jaar	12	6	14	12	5	21	16	7	5		9	9	11	
Totaal	36	19	50	61	54	33	88	76	61		46	51	42	
totaal thuiszitters ingeschreven leerlingen	71	31	78	93	82	0	0	54	106					
Schoolgang hersteld in het kwartaal van de meting	Aantal juni 2020	Totaal 2019-2020	Aantal sep 2020	Aantal dec 2020*	Aantal mrt 2021	Aantal juni 2021	Totaal 2020-2021	Aantal sep 2021	Aantal dec 2021	Aantal mrt 2022	Aantal juni 2022	Totaal 2021-2022	Aantal sept 2022	Aantal dec 2022
Schoolgang hersteld vanuit niet ziekgemeld	7	22	14	6	9	7	36	8	5	8	11	32	3	5
Schoolgang hersteld vanuit absoluut verzuim		1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0
Schoolgang hersteld vanuit ziekgemeld	4	39	6	7	6	2	21	10	6	21	15	52	24	9
Schoolgang hersteld vanuit vrijstelling		0	3	0	0	0	3	1	0	0	0	1	0	0
Totaal	11	62	24	13	15	9	61	19	11	29	26	85	29	14

Analyse vrijstellingen VO & absoluut verzuim in PO, VO en MBO

Er zijn 30 Groningse vrijstellingen in het voortgezet onderwijs (peildatum maart 2022). Daarvan zijn 23 vrijstellingen voor langere tijd (meerdere jaren) en 7 vrijstellingen voor de duur van een jaar of zelfs korter.

De analyse van de 7 vrijstellingen van een jaar of korter:

- 3 jongeren hebben een vrijstelling korter dan 1 jaar, zij zijn 17 en worden in maart, april en juni 18 jaar.
- Eén jongere is verhuisd naar Emmen.
- Eén jongere van 16 jaar “past niet in het onderwijssysteem, past bijna niet in de maatschappij”.
- Eén jongere van 13 jaar: het onderwijsperspectief is erg ver weg. VSO-school wilde uitschrijven. Na overleg tussen LPA en ECT besloten tot een vrijstelling. Is er weer enig onderwijs perspectief dan schakelen we Doorstart in.
- Eén jongere van 17 jaar heeft een vrijstelling gekregen vanuit MBO vanwege zware adoptieproblematiek.

Daarnaast zijn 3 jongeren die vorig jaar een vrijstelling hadden nu in een Doorstarttraject gekomen. En een aantal jongeren die nu in een Doorstarttraject zitten hadden anders wellicht een vrijstelling gekregen of waren absoluut verzuimer geworden.

Absoluut verzuim in PO, VO & MBO

Er waren op 15 maart 2022 in totaal 78 absoluut verzuimdossiers, dus 78 jongeren die op een adres in Groningen ingeschreven staan maar geen schoolinschrijving of een vrijstelling hebben.

Nadere analyse van deze 78 jongeren levert het volgende beeld op:

- Totaal: 24 jongeren in de VO/MBO leeftijd en 54 leerlingen in de PO leeftijd. Van deze 24 VO/MBO jongeren:
 - Zijn 5 vertrokken (binnen/buitenland): adres in onderzoek gemeente (leeftijden: 15, 14, 17, 17, 15).
 - Volgen 5 leerlingen particulier onderwijs (Vuurvlinder (16), Interteach (15), International boarding school (16,15,13).
 - Zijn 3 leerlingen wel op school, maar wachten op een inschrijving (Guyot, Gomarus, Beijumkorf (16, 14, 13).
 - Volgen 2 leerlingen op een andere manier onderwijs via Horizon (14 en 16).
 - Wachten 2 jongeren op een technische inschrijving t.b.v. Doorstart (14, 14).
- 7 jongeren die bij het MBO uitgeschreven zijn (allemaal 17). Analyse van de groep van 7 jongeren MBO:
 - 2 hebben Entree niveau gehaald, maar kunnen (nog) niet instromen in een niveau 2-opleiding.
 - 1 jongere heeft dagbesteding (zorg)
 - 1 jongere heeft zeer te zwaar autisme
 - 1 jongere wegens agressie geschorst
 - 2 jongeren zijn gaan werken

Bijlage 2 - C4Youth spiegelgesprek met uitgevallen jongeren

Eén van de 25 verbeteracties is het voeren van casuïstiekbesprekingen met ouder en/of jongere. Binnen C4Youth zijn jongeren en ouders direct betrokkenen in de leerateliers. Dit betekent dat er mét jongeren en ouders wordt gesproken en niet over hen ('Nothing about us without us'). Vanuit het Pact is samen met C4Youth een spiegelgesprek met jongeren georganiseerd.

Wat is een spiegelgesprek?

Een spiegelgesprek is een groepsgesprek onder leiding van een ervaren gespreksleider. Zo'n 6 tot 10 jongeren zitten tijdens spiegelgesprekken aan een grote tafel of in een kring en delen hun ervaringen over thuiszitten en de weg terug naar school. Zij zitten als het ware in de 'eerste kring'. Professionals zitten er in een tweede kring omheen en mogen luisteren. Zij mogen tijdens het spiegelgesprek niet deelnemen aan het gesprek. Aan het einde kunnen zij wel vragen beantwoorden.

De kracht van een spiegelgesprek schuilt in de directe confrontatie tussen professionals en jongeren. Hoewel het niet bedoeld is om de eerste en tweede kring met elkaar te laten discussiëren of om iemands gelijk te laten halen. Een spiegelgesprek geeft professionals feedback en informatie over de bejegening, communicatie en de verleende zorg & begeleiding. Dit resulteert in aanbevelingen voor verbeteracties, geformuleerd vanuit het perspectief van de jongeren. Vaak levert het inspiratie op en komen volop concrete en relatief eenvoudig te implementeren verbeteracties naar boven tijdens deze sessies.

Als de binnenkring met jongeren de zaal heeft verlaten, kunnen we verder praten met de professionals over wat zij hebben gehoord en welke ideeën dat bij hen oproept.

Vanuit de stuurgroep van het Pact hebben we met drie leden deelgenomen: vanuit SWV VO Groningen Stad, Leerplicht/RMC en WIJ. Elk lid van de stuurgroep heeft één van de medewerkers vanuit de eigen organisatie gevraagd om ook deel te nemen. Tevens is een jeugdarts vanuit de GGD aangesloten in de tweede kring.

Conclusies en aanbevelingen van VO-jongeren

Wat werkt/wat zou er wél moeten gebeuren?

1. Maak echt contact

- toon begrip voor de situatie en het verhaal van jongeren (en ook van ouders/verzorgers)
- schort oordelen op
- luister naar de jongere (**geen** aannames, niet invullen)
- investeer in een vertrouwensband en een echte klik met de jongere
- mocht er geen klik zijn, zoek dan verder naar de juiste persoon op dat moment

2. Jongeren 'in the lead'

- geef inspraak aan de jongere door niet *over*, maar *samen met* de jongere te besluiten
- voer allereerst gesprekken met jongeren zelf
- vraag of de jongere met de ouders/verzorgers het gesprek wil voeren of liever niet
- onderhoud contact met de jongere en leg geen besluiten op
- overleg over de plannen en ideeën die je hebt, wees open
- vraag tussentijds geregeld wat jongeren zelf willen en vinden
- evalueer elke stap en houd 'vinger aan de pols'
- geef jongeren eigen regie en laat ze zelf een keuze maken over een vervolgstap
- geef ruimte aan de jongere om een stap terug te doen als terugkeer naar school toch even niet gaat

3. Bouw rust in

- geef de tijd aan jongeren om eigen structuur en behoeften te vinden
- bied ook de ouders/verzorgers rust, verminder druk op het gezin door 'moeten' even achterwege te laten
- werk aan vertrouwen, praat niet meteen over naar school gaan
- investeer in goede hulp voor de jongere om te leren praten over gevoelens
- heb aandacht voor de persoonlijke problematiek die de jongere ervaart

- zet kleine stapjes om het probleem op te lossen, grote stappen geven risico op terugval
 - blijf in contact met elkaar bij elke stap
4. Geef houvast
- zorg ervoor dat in en rond school mensen samenwerken en vindbaar zijn (bijvoorbeeld de ondersteuningscoördinator, de mentor, de jeugdarts)
 - ga naast de jongere staan
 - maak met ouders/verzorgers en jongeren een plan voor terugkeer naar school bij (langdurig) verzuim
 - houd contact tussen jongere en school in stand, zodat de afstand niet wordt vergroot
 - communiceer duidelijk zodat de jongere weet waar hij/zij aan toe is
5. Lever maatwerk
- zoek naar een oplossing op maat en kijk daarbij goed naar de behoefte van de jongere
 - werk met een flexibel rooster/programma met vrijstellingen
 - durf *open minded* en oplossingsgericht te denken, ook als de gebaande paden verlaten moeten worden
 - organiseer een tussenstap met een aangepaste onderwijsvorm voordat de jongere weer naar school gaat, bijvoorbeeld bij een andere instelling
 - investeer in het aanleren van leerstrategieën en planningsvaardigheden en begeleid daarbij
 - vraag of de jongere ervaringen wil delen met lotgenoten/bondgenoten en breng desgewenst jongeren met elkaar in contact

Quotes van uitgevallen jongeren:

“Mijn begeleider van school sloot echt bij mij aan en zocht samen met mij wat wel kon en werkte.”

“Korte lijntjes binnen school helpen, daardoor lukte het mij om weer in stapjes terug te komen naar school en dan ook binnen de schoolsituatie te blijven.”

“Ik voelde de druk om naar school te gaan, maar ik had het idee dat ik even met rust gelaten had moeten worden.”

“Er is alleen maar over mij besloten.”

“De persoonlijke klik met een begeleider hielp enorm, zij werkte ook echt aan het probleem en deed niet aan symptoombestrijding door op school dingen te regelen.”

De jongeren waarmee het gesprek plaatsvond hebben allemaal weer een vorm van herstelde schoolgang.